

Identifying factors affecting the improvement of sports opportunity equality among disabled students

Seyed Ehsan Amirhosseini

Department of physical Education and Sport Sciences, Yas.C., Islamic Azad University, Yasuj, Iran (**Corresponding author**). ehsanamirhoseni@gmail.com

Bahram Rezaeian

Department of physical Education and Sport Sciences, Yas.C., Islamic Azad University, Yasuj, Iran.
rezaeian_b@yahoo.com

Rezvan Afsharian

Department of physical Education and Sport Sciences, Yas.C., Islamic Azad University, Yasuj, Iran.
afsharian_r@yahoo.com

Abstract

The current research was designed with the aim of identifying the effective factors on improving the equality of sports opportunities among disabled students. Attention to the disabled is clearly one of the most important human issues, and serious activities have been carried out in some countries in response to this issue. Although efforts have been made to reduce the problems of the disabled, the conditions of the disabled are still not in a suitable and desirable state. Sport and physical activity can play a key role in people's lives and communities. Sport encourages healthy competition, makes positive social use of time, and promotes valuable life skills. Considering the status of people with disabilities at the international level and the need to create equal opportunities among them in all areas, including sports, there is a need to create a suitable platform for understanding equal opportunities among people with disabilities. This is despite the lack of serious studies aimed at improving equal opportunities, especially in the field of sports, as well as the neglect of some groups, including disabled students, which has resulted in the failure to develop desirable and key policies and plans to improve equal opportunities in sports among disabled students. This issue has led the present study to attempt to answer the question of

¹ Received: 2024/09/26; Revised: 2024/12/02; Accepted: 2025/02/06; Published online: 2025/04/09

Article type: Research Article

Publisher: Qom Islamic Azad University

© the authors

what factors affect the improvement of equal sports opportunities among disabled students, with the aim of identifying factors affecting the improvement of equal sports opportunities among disabled students.

The present research was one of the mixed researches that was conducted in the form of qualitative and quantitative methods. In the qualitative part, the statistical sample included 15 experts who are knowledgeable about the research topic. In the quantitative part, the statistical population includes sports managers of education and training in Kohgiluyeh and Boyer-Ahmad provinces, active sports teachers in exceptional schools of Kohgiluyeh and Boyer-Ahmad provinces, some disabled athletes active in sports teams of Kohgiluyeh and Boyer-Ahmad provinces, as well as some disabled students who are athletes in the province. It was Kohgiluyeh and Boyer-Ahmad. Finally, after distributing and collecting the research questionnaires, 316 questionnaires were analyzed. The tools of this research included interviews and a 36-question researcher-made questionnaire. The validity of this questionnaire was checked and confirmed by the opinions of some university professors. The reliability of this questionnaire was determined to be 0.85. In order to analyze the data of this research, SPSS and PLS software were used. The qualitative results of the research showed that six factors of social facilitation, economic support, sports transformation, interdepartmental interaction, individual issues and technological transformation were identified, and among these factors, sports transformation was identified as the most important factor with an impact of 0.942. In other words, in order to improve the equality of sports opportunities among disabled students, while paying attention to the identified factors, conditions for the development of sports should be provided. It seems that the functions of sports and the role of sports infrastructure and equipment in ensuring fair and appropriate distribution have made the evolution of sports an important and necessary issue in improving equal opportunities in sports among disabled students. The evolution of sports, through the specialization of sports environments for disabled students, has identified an important and key factor in improving equal sports opportunities among disabled students. According to the results of this study, it is suggested that designing and implementing a territorial plan regarding sports activities for disabled students and establishing specialized centers for the disabled nationwide in accordance with the results of this plan will provide conditions for improving the level of sports and improving equal sports opportunities among disabled students. Also, according to the results of this study, it is suggested to optimize educational sports facilities for the use of disabled people, as well as to classify the provinces of the country from the perspective of development indicators regarding sports for disabled students, and to provide a fair distribution of facilities and resources specifically for sports for disabled people, in order to improve the level of sports and improve equality of sports opportunities among disabled students.

Keywords: disabled, equal opportunity, student, sport.

شناسایی عوامل مؤثر بر بهبود برابری فرصت ورزشی در میان دانش‌آموزان معلول

سید احسان امیرحسینی

گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد یاسوج، دانشگاه آزاد اسلامی، یاسوج، ایران. ehsanamirhoseni@gmail.com

بهرام رضائیان

گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد یاسوج، دانشگاه آزاد اسلامی، یاسوج، ایران (نویسنده مسؤل). rezaeian_b@yahoo.com

رضوان افشاریان

گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد یاسوج، دانشگاه آزاد اسلامی، یاسوج، ایران. afshariyan_r@yahoo.com

چکیده

تحقیق حاضر با هدف شناسایی عوامل مؤثر بر بهبود برابری فرصت ورزشی در میان دانش‌آموزان معلول انجام شده است. این تحقیق از نوع تحقیقات آمیخته بوده که با روش‌های کیفی و کمی انجام شد. در بخش کیفی نمونه آماری شامل ۱۵ نفر از خبرگان آگاه به موضوع تحقیق بودند. در بخش کمی نیز جامعه آماری شامل مدیران ورزشی آموزش و پرورش در استان کهگیلویه و بویراحمد، معلمان ورزش فعال در مدارس استثنایی استان کهگیلویه و بویراحمد، برخی ورزشکاران معلول فعال در تیم‌های ورزشی استان کهگیلویه و بویراحمد و همچنین برخی دانش‌آموزان معلول ورزشکار در استان کهگیلویه و بویراحمد بود. در نهایت پس از توزیع و جمع‌آوری پرسشنامه‌های تحقیق، تعداد ۳۱۶ پرسشنامه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. ابزار تحقیق شامل مصاحبه و پرسشنامه محقق‌ساخته ۳۶ سؤالی بود. روایی این پرسشنامه به وسیله نظرات برخی اساتید دانشگاهی مورد بررسی و تأیید قرار گرفت. پایایی این پرسشنامه نیز به میزان ۰/۸۵ مشخص

^۱ تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۷/۰۵؛ تاریخ اصلاح: ۱۴۰۳/۰۹/۱۲؛ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۱/۱۸؛ تاریخ انتشار آنلاین: ۱۴۰۴/۰۱/۲۰

شد. به منظور تحلیل داده‌های تحقیق از نرم‌افزارهای SPSS و PLS استفاده گردید. براساس نتایج کیفی تحقیق شش عامل تسهیل اجتماعی، حمایت اقتصادی، تحول ورزشی، تعامل بین‌بخشی، مسائل فردی و تحول فناوری شناسایی گردید که در میان این عوامل تحول ورزشی با تأثیر ۰/۹۴۲ مهم‌ترین عامل بود. به عبارتی جهت بهبود برابری فرصت ورزشی در میان دانش‌آموزان معلول، ضمن توجه به عوامل شناسایی شده می‌بایستی شرایطی جهت تحول ورزش نیز ایجاد شود.

کلیدواژه‌ها: معلول، دانش‌آموز، ورزش، امکانات ورزشی، استان کهگیلویه و بویراحمد.

مقدمه

توجه به معلولان به عنوان یکی از مسائل مهم بشری مشخص می‌باشد که در پاسخ به این مهم، فعالیت‌های جدی در برخی کشورها انجام گرفته است. اگرچه تلاش‌هایی در جهت کاهش معضلات معلولین انجام شده، اما همچنان شرایط معلولان در وضعیت مناسب و مطلوبی قرار ندارد (جورادوکارابالو^۱ و همکاران، ۲۰۲۲، ص ۳۶۶). معلولیت چیزی است که می‌تواند هر فردی را در جامعه تحت تأثیر قرار دهد. معلولیت می‌تواند ناشی از بیماری، بیماری، شرایط ارثی یا تصادف/آسیب باشد و ممکن است شامل افراد دارای ناتوانی‌های جسمی، حسی، فکری، روان‌پزشکی و/یا سایر ناتوانی‌های مرتبط با سلامتی باشد (ماسون ویلیامز^۲ و همکاران، ۲۰۲۰، ص ۴۶). سیاست‌گذاری‌هایی در جهت بهبود وضعیت معلولین شکل گرفته و در این خصوص برنامه‌ریزی‌هایی انجام شده است (پینلا - رونکانسیو و گالاردو^۳، ۲۰۲۲، ص ۳). یکی از نیازهای معلولین، برابری فرصت آنان می‌باشد که به صورت جدی مورد اشاره محققان حوزه معلولین قرار گرفته است (جامارس و ویلیامز^۴، ۲۰۲۱، ص ۱۲۱). در تئوری سیاسی، فرصت‌های برابر که برابری فرصت‌ها نیز نامیده می‌شود، یک هدف بوده که در آن مردم باید بتوانند در شرایط مساوی برای مناصب و موقعیت‌های دارای مزیت رقابت کنند (کولی^۵، ۲۰۲۲، ص ۴۲). برابری فرصت یکی از آرزوها و اهداف کلیدی افراد دغدغه‌مند در حوزه معلولین می‌باشد که پیاده‌سازی و شکل‌گیری آن می‌تواند باعث گردد تا نبود محدودیت به واسطه معلولیت به صورت عینی اجرایی شود (پینلا-رونکانسیو و گالاردو، ۲۰۲۲، ص ۳). محققان در حوزه معلولین همواره در تلاش جهت بهبود برابری فرصت بوده‌اند و در این خصوص تحقیقات مختلفی نیز انجام شده است. مالیک^۶ و همکاران (۲۰۲۱)، توبوسو (۲۰۱۱)، یونگ^۷ (۲۰۱۰) و آس و واسرهان^۸ (۲۰۱۶) معتقدند که برابری فرصت به عنوان یک دغدغه مهم در حوزه معلولین می‌بایستی به صورت جدی اجرایی گردد. ولبرینگ و لی‌لی‌وایت^۹ (۲۰۲۱) نیز ضمن بازگو نمودن اهمیت برابری فرصت، معتقدند که استفاده از فعالیت‌های اجتماعی می‌تواند منجر به ایجاد شرایطی جهت توسعه برابری فرصت در میان معلولین گردد. توبوسو^{۱۰} (۲۰۱۱) نیز اشاره داشته که حضور در تعاملات اجتماعی می‌تواند شرایطی جهت بهبود برابری فرصت را فراهم نماید. فرنچ و هاینزورث^{۱۱} (۲۰۰۱) نیز ضمن تأکید بر جایگاه ورزش، معتقدند که ورزش می‌تواند باعث ایجاد برابری فرصت در میان معلولین گردد. ورزش به عنوان فعالیت اجتماعی می‌تواند کارکردهای گسترده‌ای در حوزه معلولین داشته باشد. جدیدترین نتایج تحقیقات نشان می‌دهد که ۵۲ درصد از بزرگسالانی که

- 1 . Jurado-Caraballo
- 2 . Mason-Williams
- 3 . Pinilla-Roncancio & Gallardo
- 4 . Jammaers & Williams
- 5 . Cole
- 6 . Malik
- 7 Young
- 8 Aas & Wasserman
- 9 . Wolbring & Lillywhite
- 10 . Toboso
- 11 . French & Hainsworth

دارای معلولیت یا شرایط جسمانی هستند که زندگی را به نوعی محدود می‌کند، حداقل ۳ بار در هفته در ورزش و یا فعالیت بدنی (سازمان یافته یا غیرسازمان یافته) شرکت می‌کنند (جامارس و ویلیامز^۱، ۲۰۲۱، ص ۱۲۱).

ورزش و فعالیت بدنی می‌تواند نقش کلیدی در زندگی و جوامع مردم داشته باشد. ورزش باعث ایجاد رقابت سالم، استفاده سازنده از زمان، تعاملات اجتماعی مثبت و ارتقای مهارت‌های زندگی ارزشمند می‌شود. این مزایا در میان معلولین نیز به صورت جدی و کاملاً مشخص شده وجود دارد (اسمیت^۲ و همکاران، ۲۰۱۶، ص ۱۴۰). ورزش‌ها و فعالیت‌های تفریحی معلولان به طور فزاینده‌ای به ابزاری قدرتمند برای تغییرات مثبت در جامعه تبدیل شده است. توسعه ورزش در میان معلولین نه تنها می‌تواند منجر به تحول جسمانی آنان گردد و در نتیجه سلامت جسمانی آنان را بهبود دهد، بلکه می‌تواند باعث ارتقاء و توسعه سلامت روانی آنان نیز گردد (کیوپیس^۳، ۲۰۱۸، ص ۵). نتایج تحقیقات نشان داده که ورزش در میان معلولین می‌تواند آمادگی جسمانی و خلق و خوی عمومی را بهبود بخشد و ضمن کسب مزایای روان‌شناختی، منجر به توانمندسازی افراد دارای معلولیت گردد و برخی ویژگی‌های آنان از جمله اعتماد به نفس، آگاهی اجتماعی، تصویر بدن و کیفیت زندگی را بهبود دهد (فیتزجرالد^۴، ۲۰۱۸، ص ۱۷۷). فعالیت‌های ورزشی و تفریحی به ایجاد یک محیط اجتماعی مثبت و فراگیر به معلولین کمک می‌کند که مهارت‌های حیاتی اجتماعی و زندگی را تقویت نمایند. این فعالیت‌ها می‌توانند به معلولین با هر توانایی کمک کند تا در جامعه حضور داشته و یک دیدگاه مثبت و رفاه ایجاد کنند (توماس و اسمیت^۵، ۲۰۰۸، ص ۴۲).

در حالی که در قرن نوزدهم باشگاه‌های ورزشی برای ناشنوایان وجود داشت و برخی از فعالیت‌های ورزشی برای سربازان نابینا در جنگ جهانی اول تأسیس شد، ارتقای سیستماتیک و ارائه فرصت‌های ورزشی برای افراد دارای معلولیت، میراثی از توان بخشی سربازان پس از جنگ جهانی اول بود (ماهر و هایگلی^۶، ۲۰۲۲، ص ۱۳۰). این در حالی است که امروزه در سطح بین‌المللی، فرصت‌هایی در خصوص ورزش معلولین ایجاد شده است. به صورتی که اماکن و فضاهای ورزشی ویژه معلولین در همه کشورها شکل گرفته است (فیتزجرالد و کرک^۷، ۲۰۰۹، ص ۴۷۰). با توجه به فعالیت‌های کشورهای مختلف در حوزه ورزش معلولین، امروزه شکاف بین کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه افزایش یافته است. این شکاف با کمبود برنامه‌ها، بودجه، امکانات، تجهیزات و زیرساخت‌ها عملاً مشخص می‌باشد و باعث شده تا کشورهای در حال توسعه عملکرد ورزشی کمتری در سطح جهانی نسبت به کشورهای توسعه یافته در حوزه معلولین داشته باشند (پیتس^۸ و همکاران، ۲۰۲۲، ص ۴۳). اگرچه سطح کیفی و کمی این فضاها و اماکن در تمامی کشورها به صورت یکسان نمی‌باشد، اما در

1. Jammaers & Williams

2. Smith

3. Kiuppis

4. Fitzgerald

5. Thomas & Smith

6. Maher & Haegele

7. Fitzgerald & Kirk

8. Pitts

میان معلولین یک کشور و یا یک منطقه نیز برابری فرصت استفاده از اماکن و فضاهای ورزشی به صورت مطلوبی وجود ندارد. به صورتی که در برخی محیط‌ها، معلولین از فرصت برابری در جهت بهره‌گیری از امکانات و تجهیزات ورزشی ندارد (بریتانین^۱، ۲۰۰۴، ص ۴۳۰). با توجه به جایگاه معلولین در سطح بین‌المللی و نیاز به ایجاد برابری فرصت در میان آنان در تمامی حوزه‌ها از جمله ورزش، نیاز است تا بستر مناسبی جهت درک برابری فرصت نزد معلولین به وجود آید. این در حالی است که نبود مطالعات جدی در جهت بهبود برابری فرصت به خصوص در حوزه ورزش و همچنین مورد اغفال قرار واقع شدن برخی گروه‌ها از جمله دانش‌آموزان معلول، باعث تا سیاست‌گذاری‌ها و برنامه‌ریزی مطلوب و کلیدی در جهت بهبود برابری فرصت ورزشی در میان دانش‌آموزان معلول ایجاد نگردد. نبود رویه‌های علمی و همچنین فقدان فعالیت‌های اجرایی در این خصوص باعث شده تا امروزه دغدغه جدی در جهت بهبود برابری فرصت ورزشی در میان دانش‌آموزان معلول شکل نگیرد. این در حالی است که جامعه دانش‌آموزان معلول از نظر تعداد (۲۱ هزار نفر مطابق با آمارهای سازمان آموزش و پرورش استثنایی) از جایگاه مهمی برخوردار می‌باشند و عدم توجه به برخی ابعاد این گروه از جمله ورزش می‌تواند آسیب‌های اجتماعی و فرهنگی داشته و همچنین آسیب‌های جدی در حوزه سلامت و روان‌شناختی را به همراه داشته باشد. این مسئله باعث شده تا تحقیق حاضر با هدف شناسایی عوامل مؤثر بر بهبود برابری فرصت ورزشی در میان دانش‌آموزان معلول، درصدد پاسخ به این سوال باشد که عوامل مؤثر بر بهبود برابری فرصت ورزشی در میان دانش‌آموزان معلول کدامند؟

روش تحقیق

تحقیق حاضر از جمله تحقیقات آمیخته می‌باشد که با روش‌های کیفی و کمی انجام گردید. تحقیق حاضر از جمله تحقیقات کاربردی می‌باشد که در محیط‌های ورزشی قابلیت اجرا دارد. روش گردآوری اطلاعات در تحقیق حاضر به صورت میدانی بود. جامعه آماری تحقیق حاضر در بخش کیفی شامل نخبگان و صاحب‌نظران در حوزه موضوع حاضر بودند که معیار انتخاب آنان آگاهی در حوزه ورزش معلولین و اشراف به حوزه ورزش دانش‌آموزی به خصوص دانش‌آموزان معلول بود. این آگاهی با توجه به تجارب، سوابق پژوهشی و شغلی آنان مشخص گردید. روش نمونه‌گیری در بخش کیفی به صورت هدفمند بود. بدین منظور تعداد ۱۵ نخبه و صاحب‌نظر به عنوان نمونه تحقیق در بخش کیفی انتخاب شدند. جامعه آماری بخش کمی تحقیق حاضر شامل مدیران ورزشی آموزش و پرورش در استان کهگیلویه و بویراحمد، معلمان ورزش فعال در مدارس استثنایی استان کهگیلویه و بویراحمد، برخی ورزشکاران معلول فعال در تیم‌های ورزشی استان کهگیلویه و بویراحمد و همچنین برخی دانش‌آموزان معلول ورزشکار در استان کهگیلویه و بویراحمد بود. در نهایت پس از توزیع و جمع‌آوری پرسشنامه‌های تحقیق تعداد ۳۱۶ پرسشنامه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. جدول شماره (۱) گروه‌های مختلف در جامعه و نمونه آماری را نشان می‌دهد.

جدول ۱- جامعه و نمونه آماری

گروه‌ها	حجم جامعه	تعداد نمونه	تعداد پرسشنامه‌های مورد تحلیل	روش نمونه‌گیری
مدیران ورزشی آموزش و پرورش در استان کهگیلویه و بویراحمد	۱۵	۱۵	۱۱	تمام شمار
معلمان ورزش فعال در مدارس استثنایی استان کهگیلویه و بویراحمد	۸	۸	۷	تمام شمار
ورزشکاران معلول فعال در تیم‌های ورزشی استان کهگیلویه و بویراحمد	۱۲۰	۱۲۰	۹۷	تمام شمار
دانش‌آموزان معلول ورزشکار در استان کهگیلویه و بویراحمد	۵۴۲	۲۲۵	۲۰۱	تصادفی خوشه‌ای

جهت توزیع پرسشنامه‌ها از روش ارسال پرسشنامه به صورت حضوری، پست الکترونیک و فضای مجازی استفاده گردید. ابزار گردآوری تحقیق حاضر در بخش کیفی، مصاحبه نیمه ساختاریافته می‌باشد. همچنین با توجه به مصاحبه‌های انجام شده، عواملی شناسایی گردید که این عوامل به عنوان ابزار گردآوری تحقیق در بخش کمی استفاده شدند. این پرسشنامه به دو بخش کلی ویژگی‌های جمعیت‌شناختی و سؤال‌های آن که به صورت پنج گزینه‌ای لیکرت (از کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم) و در ۳۶ سؤال بود، تقسیم گردید. این سؤالات در حوزه تسهیل اجتماعی (۷ سؤال)، حمایت اقتصادی (۴ سؤال)، تحول ورزشی (۸ سؤال)، تعامل بین بخشی (۸ سؤال)، مسائل فردی (۴ سؤال) و تحول فناوری (۵ سؤال) بودند. پایایی این پرسشنامه با استفاده از محاسبه آلفای کرونباخ در تمامی مؤلفه‌ها و همچنین پرسشنامه کلی مورد تأیید قرار گرفت. میزان پایایی کلی این پرسشنامه ۰/۸۹ بدست آمد. پایایی مدل اندازه‌گیری به وسیله ضرایب بارهای عاملی و پایایی ترکیبی مورد ارزیابی قرار گرفت که اطلاعات مربوط به آن در بخش یافته‌های تحقیق آمده است. روایی محتوایی این پرسشنامه با استفاده از نظرات ۱۰ تن از اساتید دانشگاهی مورد بررسی قرار گرفت. همچنین در خصوص روایی محتوا نیز با استفاده از فرم‌های روایی سنجی، شاخص روایی محتوا^۱ و نسبت روایی محتوا^۲ با استفاده از فرمول‌های مربوط به این روش‌ها مورد تأیید قرار گرفت. مقدار نسبت روایی محتوا با توجه به تعداد اساتید (۱۰ نفر)، ۰/۹۹ و مقدار شاخص روایی محتوا، ۰/۹۹ به دست آمد؛ بنابراین، روایی محتوای ابزار تحقیق مورد تأیید

1 CVI

2 CVR

قرار گرفت. همچنین روایی سازه پرسشنامه با استفاده از روش تحلیل عاملی بررسی شد. بنابراین، با توجه به نتایج به دست آمده در قسمت پایایی و روایی پرسشنامه، می‌توان گفت که پرسشنامه تحقیق حاضر از پایایی و روایی مناسبی برخوردار بوده است. نتایج مربوط به روایی و پایایی تحقیق در جدول شماره (۴) آمده است. همچنین در قسمت تجزیه و تحلیل کمی تحقیق، از روش معادلات ساختاری با رویکرد پی‌ال‌اس^۱ استفاده شده است.

یافته‌های پژوهش

یافته‌های توصیفی مربوط به نمونه‌های آماری تحقیق در جدول (۲) آمده است.

جدول ۲- یافته‌های توصیفی تحقیق

ویژگی‌های جمعیت شناختی	گروه‌ها	فراوانی	درصد
جنسیت	مرد	۱۱	۷۳/۳
	زن	۴	۲۶/۷
بخش کیفی تحقیق	دکتری	۱۰	۶۶/۷
	کارشناسی ارشد	۵	۳۳/۳
سطح تحصیلات	مرد	۲۴۵	۷۷/۵
	زن	۷۱	۲۲/۵
بخش کمی تحقیق	دکتری	۸	۲/۵
	کارشناسی ارشد	۳۲	۱۰/۱
سطح تحصیلات	کارشناسی و پایین‌تر	۲۷۶	۸۷/۴

نمونه‌های بخش کیفی تحقیق شامل ۷۳/۳٪ مرد و ۲۶/۷٪ زن بودند. همچنین از این میان نمونه‌های تحقیق افراد دارای مدرک تحصیلی دکتری با ۶۶/۷٪ بیشترین تعداد را دارا می‌باشند. نتایج توصیفی مربوط به وضعیت جنسیت نمونه تحقیق در بخش کمی نشان داد که ۷۷/۵٪ از افراد شرکت‌کننده در تحقیق مردان و ۲۲/۵٪ زنان می‌باشند. نتایج یافته‌های توصیفی تحقیق همچنین نشان داد که از میان نمونه‌های تحقیق، افراد دارای مدرک تحصیلی کارشناسی و پایین‌تر با ۸۷/۴٪ بیشترین تعداد را دارا می‌باشند. به منظور شناسایی عوامل مؤثر بر بهبود

برابری فرصت ورزشی در میان دانش‌آموزان معلول، از بررسی نظرات خبرگان در قالب روش کیفی استفاده گردید. پس از انجام کدگذاری‌ها، ویژگی‌های مستخرج از مصاحبه‌ها مشخص شدند. جدول شماره (۳)، نتایج کیفی تحقیق حاضر را نشان می‌دهد.

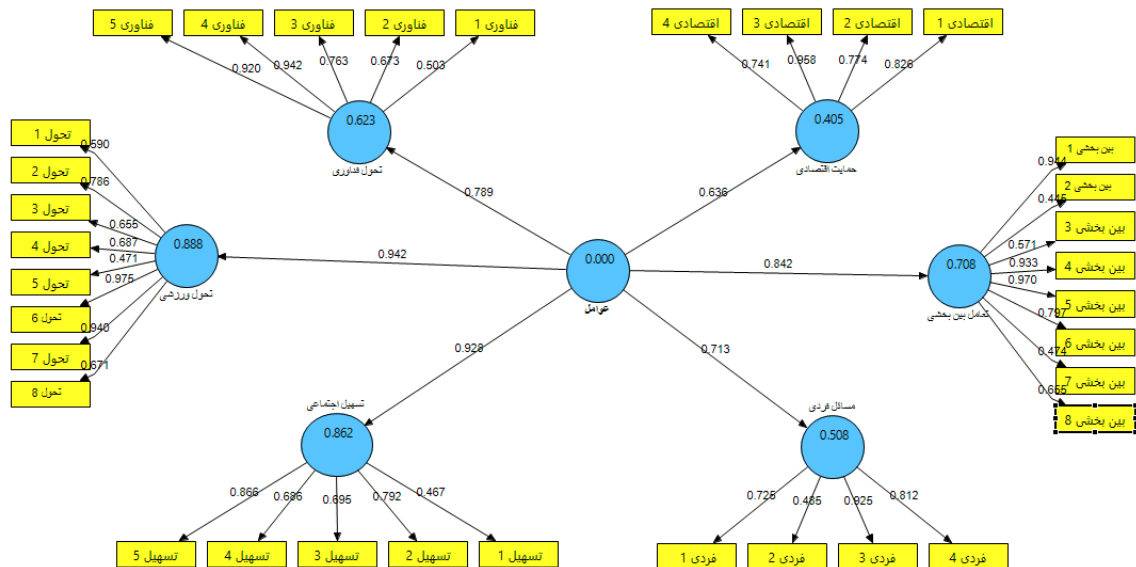
جدول ۳- کدگذاری باز و محوری

مقوله‌ها	ویژگی‌های استخراج شده	فراوانی
۱۲	ایجاد گروه‌های اجتماعی پوشش‌دهنده فعالیت‌های ورزشی	تسهیل اجتماعی
۱۱	ایجاد نظام جذب و نگهداری دانش‌آموزان معلول حوزه ورزش با رویکرد کرامت‌بخشی	
۱۰	ایجاد بانک اطلاعاتی از وضعیت دانش‌آموزان معلول	
۹	شناسایی مخاطبان غیرفعال از میان دانش‌آموزان معلول	
۹	ایجاد گروه‌های جهادی فعال در مسیر تحول ورزش دانش‌آموزان معلول در مناطق محروم	
۸	افزایش منزلت دانش‌آموزان معلول در عرصه‌های اجتماعی	
۷	کرامت‌بخشی و عزت‌بخشی به دانش‌آموزان معلول در محیط‌های ورزشی	
۷	اختصاص بن تخفیف خرید تجهیزات ورزشی	
۷	رایگان نمودن مراکز ورزشی ویژه معلولین	
۹	طراحی زنجیره ارزش امور ورزشی ویژه دانش‌آموزان معلول	حمایت اقتصادی
۱۰	بازتعریف سیستم بودجه‌ریزی در خصوص معلولین و بهینه‌سازی بودجه با توجه به شرایط موجود	
۱۱	ایجاد مکان‌های ویژه ورزش دانش‌آموزان معلول	تحول ورزشی
۹	ارزیابی و بازسازی اماکن موجود ورزشی در حوزه معلولین	
۹	به‌روزرسانی استانداردهای ورزشی ویژه معلولین	

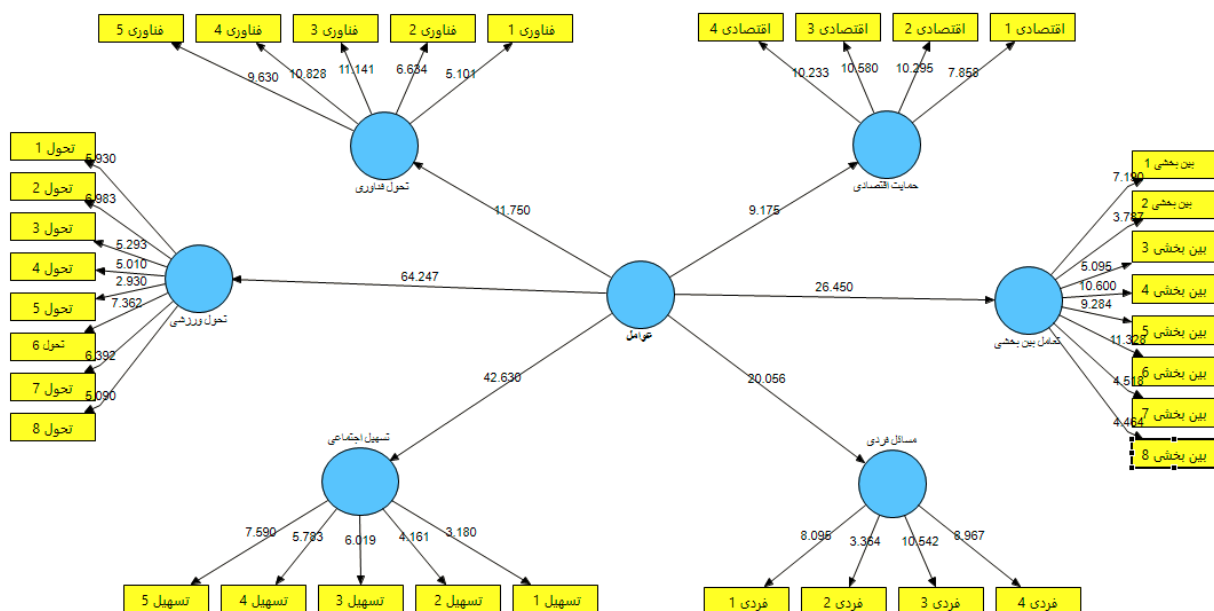
۹	طراحی و پیاده‌سازی آمایش سرزمینی در خصوص فعالیت‌های ورزشی دانش‌آموزان معلول	
۹	تأسیس مراکز تخصصی ویژه معلولین در سطح کشور	
۸	ایجاد تیم‌های ورزشی در میان دانش‌آموزان معلول	
۸	طراحی رویدادهای ورزشی ویژه دانش‌آموزان معلول	
۸	بومی‌سازی الگوهای بین‌المللی در زمینه آموزش ورزش ویژه دانش‌آموزان معلول	
۷	استفاده از ظرفیت‌های ورزشی دیگر سازمان‌ها	
۹	بهینه‌سازی اماکن ورزشی آموزش و پرورش جهت استفاده معلولین	
۹	بهبود رژیم مصرف رسانه‌ای به دانش‌آموزان معلول	
۹	ایجاد بانک‌های اطلاعاتی از موجودی‌ها و کاستی‌های ساختاری و منابع انسانی استان‌های کشور	
۹	سیدبندی استان‌های کشور از منظر شاخص‌های توسعه‌یافتگی در خصوص ورزش دانش‌آموزان معلول	تعامل بین‌بخشی
۸	شناسایی ذینفعان موجود در خصوص ورزش دانش‌آموزان معلول	
۹	توزیع عادلانه امکانات و منابع ویژه ورزش معلولین ر اساس جایگاه استان‌ها در سیدها	
۷	چابک‌سازی و یکپارچه‌سازی فرایندهای ورزشی ویژه دانش‌آموزان معلول	
۹	شناسایی محدودیت‌های ورزشی دانش‌آموزان معلول	مسائل فردی
۸	ارزیابی روان‌شناختی دانش‌آموزان معلول	
۹	رصد و ارزیابی جسمانی دانش‌آموزان معلول	

۹	هدایت و جریان‌دهی به اقلان‌پذیری در میان دانش‌آموزان معلول	
۱۰	ساخت و پیاده‌سازی اپلیکیشن‌های ویژه دانش‌آموزان معلول	
۹	بهبود تولید رسانه‌ای ویژه ورزش دانش‌آموزان معلول	
۹	طراحی کمپین‌های تبلیغاتی و رسانه‌ای در خصوص ورزش دانش‌آموزان معلول	تحول فناوری
۱۰	ساخت تیزرهای تبلیغاتی و آموزشی در حوزه ورزش	
۱۰	ایجاد کارت عضویت هوشمند ویژه دانش‌آموزان معلول جهت بهره‌گیری از امکانات ورزشی	

نتایج کیفی تحقیق نشان داد که ۳۶ ویژگی از طریق مصاحبه‌های انجام شده استخراج گردید که این ویژگی‌ها در ۶ عامل شامل تسهیل اجتماعی، حمایت اقتصادی، تحول ورزشی، تعامل بین‌بخشی، مسائل فردی و تحول فناوری دسته‌بندی گردیدند. به‌منظور بررسی این عوامل در بخش کمی از معادلات ساختاری استفاده شد. از این‌رو ابتدا از آزمون کولموگروف اسمیرنف برای بررسی وضعیت طبیعی بودن توزیع داده‌های تحقیق استفاده شد. نتایج آزمون نشان داد که میزان سطح معناداری در تمامی عوامل پایین‌تر از ۰/۰۵ بود که این خود نشان‌دهنده غیرطبیعی بودن داده‌های تحقیق می‌باشد و بدین منظور جهت تجزیه و تحلیل داده‌های تحقیق از آمار ناپارامتریک استفاده گردید. شکل (۱ و ۲) مدل اندازه‌گیری و میزان ضرایب معنی‌داری تی را نشان می‌دهد.

شکل ۱- مدل اندازه‌گیری

شکل ۲- ضرایب معنی‌داری t

جدول (۴) جمع‌بندی مدل‌های اندازه‌گیری و ضرایب معنی‌داری را نشان می‌دهد.

جدول ۴- خلاصه نتایج آماری

عوامل	T	تأثیر
تسهیل اجتماعی	۴۲/۶۳۰	۰/۹۲۸
حمایت اقتصادی	۹/۱۷۵	۰/۶۳۶
تحول ورزشی	۶۴/۲۴۷	۰/۹۴۲
تعامل بین‌بخشی	۲۶/۴۵۰	۰/۸۴۲
مسائل فردی	۲۰/۰۵۶	۰/۷۱۳
تحول فناوری	۱۱/۷۵۰	۰/۷۸۹

نتایج تحقیق نشان داد که در میان عوامل شناسایی شده، تحول ورزشی با میزان تأثیر ۰/۹۴۲، مهم‌ترین عامل است. همچنین عامل تسهیل اجتماعی با میزان تأثیر ۰/۹۲۸ و تعامل بین‌بخشی با میزان تأثیر ۰/۸۴۲ از جمله عوامل شناسایی شده می‌باشند. به‌منظور بررسی برازش مدل تحقیق از شاخص‌های برازش مربوط روش معادلات ساختاری با رویکرد پی.ال.اس. استفاده گردید. جدول (۵) نتایج مربوط به شاخص‌های برازش مدل فوق را نشان می‌دهد.

جدول ۵- شاخص‌های برازش

تسهیل	حمایت	تحول	تعامل	مسائل	تحول
اجتماعی	اقتصادی	ورزشی	بین	فردی	فناوری
بخشی					
آلفای	۰/۸۲	۰/۸۵	۰/۸۰	۰/۸۱	۰/۸۸
کرونباخ					
پایایی	۰/۸۵	۰/۸۹	۰/۸۴	۰/۸۷	۰/۹۰
ترکیبی					

روایی	۰/۵۴	۰/۵۱	۰/۵۱	۰/۵۳	۰/۵۵	۰/۵۷
همگرا						
R ^۲	۰/۸۶	۰/۴۰	۰/۸۸	۰/۷۰	۰/۵۰	۰/۶۲
GOF	۰/۶۸	۰/۴۵	۰/۶۶	۰/۶۰	۰/۵۲	۰/۵۹

نتایج مربوط به شاخص‌های برازش تحقیق نشان داد که مقدار مربوط به آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی متغیرها در هر ۹ متغیر، بالاتر از ۰/۷ می‌باشد که حاکی از پایایی مناسب است. همچنین میزان روایی همگرا برای تمامی عوامل بالاتر از سطح معیار ۰/۴ می‌باشد که نشان‌دهنده مناسب بودن میزان روایی همگرا تحقیق می‌باشد. روایی واگرا در تحقیق حاضر نیز در قالب ماتریس عوامل در عوامل، مورد بررسی و تأیید قرار گرفت. مطابق با شکل شماره (۱)، تمامی بارهای عاملی مربوط به عوامل تحقیق، بیش از ۰/۴ می‌باشد که نشان‌دهنده مناسب بودن این معیار است. با توجه به سه مقدار ۰/۱۹، ۰/۳۳ و ۰/۶۷ که به‌عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی برای R² معرفی شده، و در همه عوامل، این مقدار بیشتر از ۰/۳۳ به دست آمد، نشان‌دهنده مناسب بودن این شاخص است. با توجه به سه مقدار ۰/۰۱، ۰/۲۵ و ۰/۳۶ که به‌عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی برای GOF معرفی شده و در همه عوامل، این مقدار بیشتر از ۰/۳۶ به دست آمد، نشان‌دهنده برازش کلی قوی مدل است. بنابراین، مدل ارائه شده در تحقیق حاضر، از برازش مناسبی برخوردار می‌باشد.

نتیجه‌گیری

کارکردهای ورزش در میان معلولین و اهمیت و جایگاه آن در تمامی گروه‌های معلولین، باعث شده تا بسترسازی جهت بهبود برابری فرصت ورزشی در میان دانش‌آموزان معلول به‌عنوان یک دغدغه کلیدی و مهم مدنظر قرار گیرد. در این راستا، تحقیق حاضر با هدف شناسایی عوامل مؤثر بر بهبود برابری فرصت ورزشی در میان دانش‌آموزان معلول طراحی و اجرا شده است. نتایج کیفی تحقیق نشان داد که ۳۶ ویژگی از طریق مصاحبه‌های انجام‌شده استخراج گردید که این ویژگی‌ها در ۶ عامل شامل تسهیل اجتماعی، حمایت اقتصادی، تحول ورزشی، تعامل بین‌بخشی، مسائل فردی و تحول فناوری دسته‌بندی گردیدند. به عبارتی، در جهت بهبود برابری فرصت ورزشی در میان دانش‌آموزان معلول، می‌بایستی شرایطی جهت بهبود تسهیل اجتماعی، حمایت اقتصادی، تحول ورزشی، تعامل بین‌بخشی، مسائل فردی و تحول فناوری فراهم گردد. توسعه عملکرد ورزشی معلولان به‌عنوان یک دغدغه، همواره مورد توجه بوده است. کادیک و اسمیت (۲۰۱۴) و مارتین (۲۰۱۳) معتقدند که فعال نمودن سبک زندگی معلولین می‌بایستی به‌عنوان یک دغدغه دنبال شود. بلاوت و ویلیک^۱ (۲۰۱۲) نیز دریافتند که بهبود سطح ورزش معلولین و جذب تمامی گروه‌های معلولین به ورزش، به‌عنوان یک هدف می‌بایستی مورد توجه

¹ Blauwet & Willick

قرار گیرد. مالیک و همکاران (۲۰۲۱) نشان دادند که برابری فرصت به عنوان یک دغدغه مهم در حوزه معلولین می بایستی به صورت جدی اجرایی گردد. ولبرینگ و لی لی وایت (۲۰۲۱) نیز ضمن بازگو نمودن اهمیت برابری فرصت، اشاره داشتند که استفاده از فعالیت های اجتماعی می تواند منجر به ایجاد شرایطی جهت توسعه برابری فرصت در میان معلولین گردد. از طرفی، فرنچ و هاینزورث (۲۰۰۱) دریافتند که در مسیر ایجاد فرصت هایی برای معلولین در ورزش، می بایستی به مسائل مختلفی توجه گردد. به نظر می رسد نبود برنامه ریزی های تخصصی در خصوص بهبود برابری فرصت ورزشی در میان دانش آموزان معلول و نبود مطالعات و سیاست گذاری های مناسب در این خصوص، باعث شده است تا عوامل مختلفی از جمله تسهیل اجتماعی، حمایت اقتصادی، تحول ورزشی، تعامل بین بخشی، مسائل فردی و تحول فناوری، به عنوان عوامل مؤثر در جهت بهبود برابری فرصت ورزشی در میان دانش آموزان معلول مشخص گردد. ماهیت عوامل شناسایی شده نشان می دهد که برای بهبود برابری فرصت ورزشی در میان دانش آموزان معلول، می بایستی برنامه ریزی جهت توسعه ابعاد و حوزه های مختلف این موضوع انجام شود. برابری فرصت یکی از آرزوها و اهداف کلیدی افراد دغدغه مند در حوزه معلولین می باشد که پیاده سازی و شکل گیری آن می تواند باعث گردد تا نبود محدودیت به واسطه معلولیت، به صورت عینی اجرایی گردد. این مسئله نشان می دهد که ایجاد برابری فرصت می تواند شرایطی جهت بهره گیری معلولین از مسائل ورزشی را فراهم نماید و منجر به منافع فواید ورزش در میان دانش آموزان معلول گردد. نتایج تحقیق نشان داد که در میان عوامل شناسایی شده، تحول ورزشی، تسهیل اجتماعی و تعامل بین بخشی به عنوان مهم ترین عوامل جهت بهبود برابری فرصت ورزشی در میان دانش آموزان معلول هستند. مالیک و همکاران (۲۰۲۱) اشاره داشتند که توزیع مناسب منابع به عنوان یک عامل مهم در این خصوص می باشد. فرنچ و هاینزورث (۲۰۰۱) نیز معتقدند که ایجاد زیرساخت های ورزشی ویژه معلولین، نقش مهم و اساسی در این خصوص دارد. به نظر می رسد کارکردهای ورزشی و نقش زیرساخت ها و تجهیزات ورزشی در جهت توزیع عادلانه و مناسب باعث گردیده تا تحول ورزش بتواند یک مسئله مهم و ضروری در جهت بهبود برابری فرصت ورزشی در میان دانش آموزان معلول باشد. تحول ورزشی، به واسطه تخصصی سازی محیط های ورزشی برای دانش آموزان معلول، باعث شده تا یک عامل مهم و کلیدی جهت بهبود برابری فرصت ورزشی در میان دانش آموزان معلول گردد. با توجه به نتایج تحقیق حاضر پیشنهاد می گردد طراحی و پیاده سازی آمایش سرزمینی در خصوص فعالیت های ورزشی دانش آموزان معلول و تأسیس مراکز تخصصی ویژه معلولین در سطح کشور مطابق با نتایج این آمایش، شرایطی جهت بهبود سطح ورزش و بهبود برابری فرصت ورزشی در میان دانش آموزان معلول فراهم آید. همچنین با توجه به نتایج تحقیق حاضر پیشنهاد می گردد تا بهینه سازی اماکن ورزشی آموزش و پرورش جهت استفاده معلولین و همچنین سیدبندی استان های کشور از منظر شاخص های توسعه یافتگی در خصوص ورزش دانش آموزان معلول و توزیع عادلانه امکانات و منابع ویژه ورزش معلولین براساس جایگاه استان ها در سیدها، شرایطی جهت بهبود سطح ورزش و بهبود برابری فرصت ورزشی در میان دانش آموزان معلول فراهم شود. با ایجاد بانک های اطلاعاتی از موجودی ها و کاستی های ساختاری و منابع انسانی استان های کشور نیز شرایطی جهت بهبود سطح ورزش و بهبود برابری فرصت ورزشی در میان دانش آموزان معلول فراهم می آید.

Reference

- Aas, S. & Wasserman, D. (2016). Natural and social inequality: Disability and fair equality of opportunity. *Journal of moral philosophy*, 13(5), p. 576-601.
- Blauwet, C. & Willick, S.E. (2012). The Paralympic Movement: using sports to promote health, disability rights, and social integration for athletes with disabilities. *Pm&r*, 4(11), p. 851-856.
- Brittain, I. (2004). Perceptions of disability and their impact upon involvement in sport for people with disabilities at all levels. *Journal of sport and social issues*, 28(4), p. 429-452.
- Caddick, N. & Smith, B. (2014). The impact of sport and physical activity on the well-being of combat veterans: A systematic review. *Psychology of sport and exercise*, 15(1), p. 9-18.
- Cole, M. (2022). *Education, equality and human rights: issues of gender, 'race', sexuality, disability and social class*. Taylor & Francis.
- Fitzgerald, H. & Kirk, D. (2009). Identity work: young disabled people, family and sport. *Leisure Studies*, 28(4), p. 469-488.
- Fitzgerald, H. (2018). *Sport is not for all: The transformative (im) possibilities of sport for young disabled people*. In: Sport and physical activity across the lifespan (pp. 175-191). Palgrave Macmillan, London.
- French, D. & Hainsworth, J. (2001). 'There aren't any buses and the swimming pool is always cold!': obstacles and opportunities in the provision of sport for disabled people. *Managing Leisure*, 6(1).
- Jammaers, E. & Williams, J. (2021). Care for the self, overcompensation and bodily crafting: The work-life balance of disabled people. *Gender, Work & Organization*, 28(1), p. 119-137.
- Jurado-Caraballo, M.Á., Quintana-García, C. & Rodríguez-Fernández, M. (2022). Trends and opportunities in research on disability and work: An interdisciplinary perspective. *BRQ Business Research Quarterly*, 25(4), p. 366-388.
- Kiuppis, F. (2018). Inclusion in sport: Disability and participation. *Sport in Society*, 21(1), p. 4-21.
- Maher, A.J. & Haeghele, J.A. (2022). Disabled children and young people in sport, physical activity and physical education. *Sport, Education and Society*, 27(2), p. 129-133.
- Malik, F., Abduladjid, S., Mangku, D.G.S., Yulianti, N.P.R., Wirawan, I.G.M. A. S. & Mahendra, P.R.A. (2021). Legal protection for people with disabilities in the perspective of human rights in indonesia. *International Journal of Criminology and Sociology*, no. 10, p. 538-547.
- Martin, J.J. (2013). Benefits and barriers to physical activity for individuals with disabilities: a social-relational model of disability perspective. *Disability and rehabilitation*, 35(24), p. 2030-2037.
- Mason-Williams, L., Bettini, E., Peyton, D., Harvey, A., Rosenberg, M. & Sindelar, P.T. (2020). Rethinking shortages in special education: Making good on the promise of an equal opportunity for students with disabilities. *Teacher Education and Special Education*, 43(1), p. 45-62.
- Pinilla-Roncancio, M. & Gallardo, M. (2022). Inequality in labour market opportunities for people with disabilities: Evidence for six Latin American countries. *Global Social Policy*, no. 2, p. 1-10.

- Pitts, B.G., Shapiro, D.R., Piletic, C.K. & Zdroik, J. (2022). Examination of disability-related content across sport management textbooks. *Sport Management Education Journal*, 16(1), p. 42-54.
- Smith, B., Bundon, A. & Best, M. (2016). Disability sport and activist identities: A qualitative study of narratives of activism among elite athletes with impairment. *Psychology of sport and exercise*, no. 26.
- Thomas, N. & Smith, A. (2008). *Disability, sport and society: An introduction*. Routledge.
- Toboso, M. (2011). Rethinking disability in Amartya Sen's approach: ICT and equality of opportunity. *Ethics and Information Technology*, 13(2), p.107-118.
- Wolbring, G. & Lillywhite, A. (2021). Equity/Equality, Diversity, and Inclusion (EDI) in Universities: The Case of Disabled People. *Societies*, 11(2), p. 49.
- Young, J.M. (2010). *Equality of Opportunity: The Making of the Americans with Disabilities Act*. National Council on Disability.